

Aan: Ministerie van Economische Zaken
Directie Mededinging en Consumenten
DG Energie, Telecom en Mededinging

Van: Nederlandse Vereniging van Makelaars o.g. en vastgoeddeskundigen

Betreft: Reactie internetconsultatie implementatiewet aanbestedingsrichtlijnen 2014/24/EU

Datum: 1 mei 2015

De NVM maakt graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op de inhoud van het concept-wetsvoorstel tot Wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met de implementatie van aanbestedingsrichtlijnen 2014/24/EU.

Specifiek pleit de NVM voor:

1. Het expliciet benoemen van branchekeurmerken in relatie tot artikel 278a eerste lid.
2. Aandacht voor het belang van deugdelijk onderzoek door aanbestedende diensten alvorens andere geschikte bewijsmiddelen te accepteren in de zin van artikel 278a eerste lid.
3. Professionalisering van de inkoop ten aanzien van de punten 1 en 2 via kanalen zoals PIA-NOo.

Hiervoor geeft de NVM u de volgende aspecten in overweging:

In de afgelopen decennia hebben veel branches, onder aanmoediging van MinEZ in de jaren '80-'90 in het kader van zelfregulering en professionalisering, veel geld en energie geïnvesteerd in de ontwikkeling van branchekeurmerken, met als doel de verdere professionalisering van het vakmanschap, het garanderen van een zeker kwaliteitsniveau ten behoeve van de klant en het helpen van die klant in het zoekproces in een voor hem vaak onbekende omgeving waarin hij een product of dienst wil afnemen (wegwijzer) en het op voorhand afdekken van kwaliteitsaspecten (ontzorgen en vermindering van stapeling). Het heeft geleid tot een stelsel van branchekeurmerken en een professionalisering waar Nederland, ook Europees gezien, trots op mag zijn.

Bevestiging van het gegroeide belang van branchekeurmerken kan onder meer worden gevonden in de Richtsnoeren horizontale samenwerking onderneming ACM, waar in overweging 79 de belangrijke rol van brancheorganisaties bij de totstandkoming en uitvoering van erkenningsregelingen wordt aangehaald en waar in overweging 81 deze regelingen in beginsel positief worden beoordeeld en de functies worden benoemd: *“kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de productie, dienstverlening en distributie en de informatievoorziening en keuzemogelijkheden van de afnemer”*. Branchekeurmerken voorzien de laatste jaren tevens meer en meer in de opvang van taken en aandachtsgebieden van de terugtrekkende overheid en sluiten aan bij de toenemende maatschappelijke behoefte aan keurmerken.

Onderscheidend voor branchekeurmerken ten opzichte van andersoortige keurmerken, is onder meer dat zij doorgaans zowel eisen stellen die in strikte zin verband houden met het voorwerp van de opdracht zelf, als ook eisen die de juiste randvoorwaarden scheppen om producten en diensten in de gewenste kwaliteit te kunnen leveren. Om de klant te ondersteunen zijn vaak (voor de branche relevante) kwaliteitssystemen onderdeel van een branchekeurmerk, bijvoorbeeld ISO 9001 en VCA, teneinde zoveel mogelijk klantwensen in één keer af te dekken op basis van onafhankelijke toetsing door een derde partij en objectieve en onafhankelijke besluitvorming.

Branchekeurmerken voldoen over het algemeen aan de criteria a tot en met e als bedoeld in artikel 278a eerste lid. Deze criteria zijn bekend, onder meer vanuit de basiseisen die worden gesteld aan geaccrediteerde schema's (RvA) en vanuit mededingingsregels (o.m. Richtsnoeren horizontale samenwerking onderneming ACM, overweging 88). Het zijn ook criteria waar brancheorganisaties hun keurmerken bewust aan wensen te laten voldoen, vanuit hun eigen intrinsieke wens van professionaliteit.

Uiteindelijk blijft het uiteraard aan de aanbestedende dienst in een concrete aanbesteding om te onderzoeken, en aan de inschrijver om aannemelijk te maken, dat een specifiek branchekeurmerk voldoet aan de criteria om uitgevraagd te kunnen worden op basis van artikel 278a eerste lid.

Branchekeurmerken hebben het in de huidige aanbestedingspraktijk niet altijd even makkelijk. Het vragen van een specifiek keurmerk is op dit moment immers nog niet toegestaan. In de aanbestedingspraktijk wordt daarom nogal eens gebruik gemaakt van de noodgreep van "*keurmerk X of vergelijkbaar*". Omdat het vervolgens niet altijd even nauw wordt genomen met het onderzoeken van een claim van vergelijkbaarheid, worden deze doorgaans vrij gemakkelijk aanvaard. Aanbestedende geven hierbij nog wel eens aan dat zij zich niet capabel achten om de vergelijkbaarheid objectief vast te stellen of dat het hen aan tijd ontbreekt. Het gevolg is dat de positie van branchekeurmerken in feite wordt uitgehold, het level playing field en de effectieve zelfregulering in de branche worden aangetast en er onnodige discussie, gedingen en vertraging in aanbestedingen ontstaan.

Vanuit het belang van de overheid bij 'waar voor haar geld' bij de inkoop van producten en diensten en vanuit de doelstellingen van branchekeurmerken, wordt het door de EU richtlijnen (artikel 43 EU Richtlijn 2014/24/EU) toestaan van de uitvraag van specifieke keurmerken door de NVM toegejuicht.

Om duidelijkheid te scheppen over de rol en positie van branchekeurmerken, gebaseerd ook op de ervaringen van de aanbestedingspraktijk, pleit de NVM ervoor om branchekeurmerken als zodanig expliciet te benoemen in de MvT met betrekking tot artikel 278a eerste lid, zodat er duidelijkheid ontstaat voor aanbestedende diensten. Artikel 278a, verlangt immers in het eerste lid onder sub a dat de criteria verband moeten houden met het voorwerp van de opdracht. Omdat branchekeurmerken verschillende categorieën criteria kennen, zou dit aanbestedende diensten gemakkelijk op het onjuiste spoor kunnen brengen om branchekeurmerken slechts te benaderen vanuit het regime van het tweede lid (uitvraag onderliggende eisen met het keurmerk als bewijsmiddel). Dit zou geen recht doen aan branchekeurmerken en huidige praktijken in stand houden. Dat artikel 2.115 het voorwerp van de opdracht aan de hand van gecodificeerde jurisprudentie nader inkadert, doet hier wat ons betreft niet aan af. Naar onze mening voldoen branchekeurmerken aan het gestelde in het eerste lid en behoren zij als specifiek keurmerk uitgevraagd te kunnen worden en moet dit voor iedereen duidelijk zijn. Het is belangrijk dat deze duidelijkheid wordt gegeven op de locatie in wet en toelichting, waar voor de aanbestedende dienst een beslismoment ligt ten aanzien van de wijze waarop een keurmerk wordt uitgevraagd. Anders zal de verruiming die de EU in artikel 278a eerste lid toestaat, aan branchekeurmerken grotendeels voorbij gaan. Dit zou een gemiste kans zijn.

Het belang van (duidelijkheid over) branchekeurmerken kan significant worden genoemd en expliciete aandacht hiervoor in de MvT is wat de NVM betreft alleszins gerechtvaardigd.

In lijn met het voorgaande vindt de NVM het belangrijk dat door aanbestedende diensten deugdelijk onderzoek wordt verricht, alvorens andere geschikte bewijsmiddelen te accepteren in de zin van artikel 278a eerste lid. De NVM is voorstander van een accentuering van het belang hiervan in de MvT.